

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка

НН інститут культури і мистецтв

Кафедра образотворчого мистецтва, музикознавства та культурології

ЗАТВЕРДЖУЮ

директор навчально-наукового
інституту культури і мистецтв
проф. О. А. Устименко-Косоріч

« 30 » серпня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СУЧАСНЕ МИСТЕЦТВО: КОНЦЕПЦІЇ ТА ПРАКТИКА

галузь знань 03 Гуманітарні науки
спеціальність 034 Культурологія
освітня програма Культурологія
мова навчання українська

Погоджено науково-методичною
комісією

НН інституту культури і мистецтв
« 30 » серпня 2022 р.

Голова Руденко О. Ф.

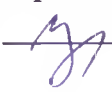
Розробники:

Л. І. Єпик, кандидат історичних наук, доцент кафедри образотворчого мистецтва, музикознавства та культурології

А.І. Литвиненко, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри образотворчого мистецтва, музикознавства та культурології

Програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва, музикознавства та культурології

Протокол № 12 від «21» червня 2022 року.

Завідувач кафедри образотворчого мистецтва, музикознавства та культурології д., мист., проф. О. К. Зав'ялова

Схвалено науково-методичною комісією інституту

Протокол № 1 від «30» серпня 2022 р.

Голова науково-методичної комісії інституту О.Ф. Руденко

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Магістр	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
1-й		1-й	
Семестр			
1-й		1-й	
Лекції			
12 год.		2 год.	
Практичні, семінарські			
16 год.		2 год.	
Лабораторні			
год.		год.	
Самостійна робота			
90 год.		80 год.	
Консультації:			
2 год.		год.	
Загальна кількість годин – 120		Вид контролю: <i>екзамен</i>	

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Курс «Сучасне мистецтво: концепції та практика», розроблений для спеціальності 034 Культурологія, є складником підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти НН інституту культури і мистецтв.

Мета дисципліни – ознайомити здобувачів вищої освіти з основними тенденціями розвитку сучасного мистецтва кінця ХХ – початок ХХІ століть.

Завдання курсу:

– сформувати знання щодо передумов та особливостей формування сучасного мистецтва;

– розкрити специфіку основних тенденцій та стильових напрямів розвитку сучасного мистецтва;

– охарактеризувати основні мистецькі практики кінця ХХ – початку ХХІ століть та їх представників;

– охарактеризувати культурологічні підходи щодо розуміння, аналізу та інтерпретації основних мистецьких пошуків кінця ХХ – початку ХХІ століть.

Навчальна дисципліна спрямована на розвиток *інтегральної компетенції* – здатність розв’язувати складні задачі та проблеми у галузі професійної діяльності культуролога або у процесі навчання, що передбачає проведення дослідження та/або здійснення інновацій і характеризується невизначеністю умов і вимог.

Навчальна дисципліна передбачає формування таких *загальних компетентностей*:

ЗК 5. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК 6. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 7. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

Курс «Сучасне мистецтво: концепції та практика» формує такі *фахові (спеціальні) компетентності*:

СК 1. Усвідомлення взаємозв’язку культурних текстів та контекстів.

СК 2. Здатність до оцінювання та аналізу інформації у процесі реалізації професійної діяльності.

СК 3. Здатність виявляти культурні потреби суспільства та його окремих груп та визначати шляхи їх задоволення, забезпечувати культурні права і свободи людини.

СК 5. Здатність до ефективної взаємодії з представниками інших професій, а також до залучення до розв’язання проблем культури представників громадськості.

СК 6. Здатність критично осмислювати історичні здобутки та новітні досягнення культури.

СК 7. Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати й моделювати культурний розвиток різних культурних регіонів, художньої та візуальної культури.

СК 9. Здатність до розв'язання актуальних проблем культури з урахуванням особливостей міжкультурної комунікації та ширшого контексту відповідних проблем.

СК 10. Здатність здійснювати експертизу культурних об'єктів та культурних процесів, їх критичний аналіз із застосуванням сучасних методів культурології.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Навчальні курси «Методологія наукового дослідження», «Культурні ресурси України», «Іміджологія», «Актуальні питання сучасної культурології».

3. Результати навчання за дисципліною

Знання: специфіки та особливостей розвитку сучасного мистецтва. Уміння: критично оцінювати розвиток сучасного мистецтва; інтерпретувати його основні тенденції та стильові напрями.	ПРН-1	Розуміти специфіку та особливості реалізації культурних ідей, образів, та смислів, а також критично оцінювати можливості їхньої інтерпретації для розв'язання суспільно-значимих проблем.
Знання: основних тенденцій та стильових напрямів розвитку сучасного мистецтва. Уміння: аналізувати текстові та візуальні джерела сучасного мистецтва.	ПРН-2	Аналізувати текстові та візуальні джерела інформації щодо культурних явищ та процесів, верифікувати інформацію у відповідності до професійних задач.
Знання: етичних принципів в контексті розвитку сучасного мистецтва. Уміння: популяризувати сучасне мистецтво з дотриманням етичних принципів.	ПРН-4	Популяризувати професію культуролога, дотримуючись етичних принципів.
Знання: історичних здобутків та новітніх досягнень сучасного мистецтва. Уміння: оцінювати історичні здобутки та новітні досягнення сучасного мистецтва.	ПРН-7	Оцінювати історичні здобутки та новітні досягнення культурології.
Знання: практичних проблем розвитку сучасного мистецтва. Уміння: приймати ефективні рішення щодо розв'язання складних задач і практичних проблем сучасного мистецтва.	ПРН-8	Приймати ефективні рішення щодо розв'язання складних задач і практичних проблем культурного розвитку суспільства.
Знання: базових критеріїв щодо тенденцій та напрямів розвитку мистецтва кінця XIX – початку XXI століть. Уміння: здійснювати організацію та керівництво професійним розвитком осіб та груп під час вирішення питань	ПРН-11	Мати навички організації та керівництва професійним розвитком осіб та груп у галузі культури.

сучасного мистецтва.		
Знання: специфіки формування й розвитку сучасних мистецьких практик. Уміння: здійснювати експертну оцінку сучасних мистецьких творів, послуг та благ, практик.	ПРН-13	Здійснювати експертну оцінку культурних творів, послуг та благ, культурних практик, культурно-мистецьких та дозвіллевих проєктів.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
A 90 – 100 Відмінно	Студент володіє теоретичними знаннями з курсу, досконало знає практичний матеріал (вільно ним оперує, грамотно застосовує); вміє використовувати набуті знання та вміння у практичній діяльності; викладає теоретичний матеріал логічно, послідовно й переконливо; грамотно оперує понятійно-термінологічним апаратом.
B 82 – 89 Добре	Студент виявляє повні, систематичні знання із дисципліни, має здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Швидко опрацьовує та засвоює матеріал, оперує понятійно-термінологічним апаратом. Але разом із тим допускає неточності, робить незначні помилки.
C 74 – 81 Добре	Студент виявляє повні знання із дисципліни, має здатність до самостійного оновлення знань. Демонструє певні навички та уміння під час практичних занять, але професійно-культурологічний комплекс виявляється обмежено (допускає певні помилки та неточності тощо).
D 64 – 73 Задовільно	Студент виявляє знання основного матеріалу, має обізнаність з культурологічної літератури, намагається аналізувати мистецькі твори і концепції, робити висновки, але при цьому допускає грубі помилки і не може переконливо викласти матеріал щодо заданої теми.
E 60 – 63 Задовільно	Студент виявляє знання основного навчального матеріалу в обсязі, задовільному для подальшої фахової діяльності. Практична підготовка загалом відповідає вимогам, студент демонструє певні навички, але форма виступу нестабільна, є помітні погрішності методологічного характеру.
F 35 – 59 Не задовільно	Студент емоційно скутий, не впевнений у своїх відповідях. Не розуміє основної сутності завдання, не може зробити висновки й узагальнення. Виступ невиразний та непереконливий.
FХ 1 – 34 Не задовільно	Недбалість студента щодо власної підготовки. Не має впевнених знань з курсу. Не демонструє належної форми публічного виступу та необхідних практичних навичок.

Розподіл балів

Поточний контроль								Разом	Екзамен	Сума
РОЗДІЛ 1				РОЗДІЛ 2						
Т 1.1	Т 1.2	Т 1.3	Т 1.4	Т 2.1	Т 2.2	Т 2.3	Т 2.4	40	25	100
Поточний контроль										
5	5	5	5	5	5	5	5			
Контроль самостійної роботи								25		
3	3	3	3	3	3	3	4			

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	Відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобом діагностики результатів навчання є залік.

6. Програма навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. СУЧАСНЕ НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНЕ ОСМИСЛЕННЯ СВІТОВОГО МИСТЕЦТВА КІНЦЯ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ ст.

Тема 1.1. Сучасні наукові концепції мистецтва: принципи, головні положення прогнози.

Тема 1.2. Пріоритетні процеси у світовому мистецтві кінця ХХ – поч. ХХІ ст.

Тема 1.3. Реалізація принципу театралізації у сучасних мистецьких практиках.

Тема 1.4. Сучасні науково-теоретичне осмислення світового мистецтва кінця ХХ – початку ХХІ століть.

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНЕ МИСТЕЦТВО В ІСТОРИЧНІЙ ПЕРСПЕКТИВІ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ ст.

Тема 2.1. Пріоритетні тенденції у світовому мистецтві кінця ХХ – початку ХХІ століть.

Тема 2.2. Провідні наукові концепції мистецтва та їх застосування в процесі аналізу сучасної художньої творчості.

Тема 2.3. Масове та елітарне мистецтва в сучасній культурі доби постмодернізму.

Тема 2.4. Митець і його творчість у просторі сучасної культури.

7.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. СУЧАСНЕ НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНЕ ОСМИСЛЕННЯ СВІТОВОГО МИСТЕЦТВА КІНЦЯ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ ст.

Тема 1.1. Сучасні наукові концепції мистецтва: принципи, головні положення прогнози. Особливості стану сучасного мистецтва у світовому культурному просторі. Різноманіття підходів до осмислення мистецьких практик у світовій науковій думці. Траєкторія руху мистецького пошуку в теорії переорієнтаційних процесів О. Геніса. Митець і його творчість у теорії індивідуалізованого простору культури Б. Гройса. Прогностичні концепції подальшого руху світового мистецтва в умовах «постіндустріального, інформаційного» суспільства.

Тема 1.2. Пріоритетні процеси у світовому мистецтві кінця ХХ - початку ХХІ ст. Постмодерний світогляд і його вплив на інтенсивність і характер мистецького пошуку кінця ХХ – початку ХХІ століть. Ідея синтезу мистецтв і процеси взаємодії різних художніх мов у сучасних творчих практиках. Соціально-політична заангажованість сучасного мистецтва і проблема творчої свободи. Перспективи подальшого мистецького пошуку в перспективі глобалізації світу.

Тема 1.3. Реалізація принципу театралізації у сучасних мистецьких практиках. Пріоритетність візуального коду в культурі кінця ХХ – початку ХХІ століть і її прояви у художній творчості. Процеси глобалізації та робота митців з національними кодами народів світу.

Тема 1.4. Сучасні науково-теоретичне осмислення світового мистецтва кінця ХХ - початку ХХІ століть. Різноманіття підходів до осмислення мистецьких практик у світовій науково-теоретичній думці. Сучасні наукові концепції мистецтва: принципи, головні положення, прогнози. Принципи диференціації масової та елітарної культури в сучасних наукових концепціях і мистецьких практиках.

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНЕ МИСТЕЦТВО В ІСТОРИЧНІЙ ПЕРСПЕКТИВІ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ СТ.

Тема 2.1. Пріоритетні тенденції у світовому мистецтві кінця ХХ – початку ХХІ століть. Прояв взаємодії різних видів мистецтв у сучасних художніх практиках. Митець і його творчість у просторі сучасної культури. Типи культури та природа мистецтва в суспільно-історичній концепції: головні положення та їх характеристика.

Тема 2.2. Провідні наукові концепції мистецтва та їх застосування в процесі аналізу сучасної художньої творчості. Людина та її творчість у вимірах психоаналітичної теорії. Культурна діяльність людини в системі координат соціологічної концепції. Семіотичні підходи до мистецького твору та особистості митця. Теорія семіосфери та її значення у розумінні сучасних мистецьких практик. Наукова думка в історичній перспективі подальшого мистецького руху ХХІ століття.

Тема 2.3. Масове та елітарне мистецтва в сучасній культурі доби постмодернізму. Світоглядні засади та пріоритетні принципи постмодернізму: характеристика головних положень. Модифікаційні процеси в постмодерній естетиці в контексті мистецьких пошуків кінця ХХ – початку ХХІ століть. Зміст понять масової та елітарної культур. Культурологічні концепції масового та елітарного мистецтва.

Тема 2.4. Митець і його творчість у просторі сучасної культури. Суспільно-політичне і громадське значення митця та його творчості у сучасній світовій культурі. Різноманіття художніх пошуків митця кінця ХХ – початку ХХІ століття: характеристика

провідних тенденцій. Робота сучасних митців з національними архетипами в умовах глобалізації сучасного світу (на прикладі творчості одного з митців). Необхідність розширення комунікативного простору спілкування митця з громадськістю. Процеси технологізації сучасного мистецтва та їх наслідки. Митець і його творчість в історичній перспективі подальшого художнього руху XXI століття.

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост.р		Лекції	Практ.	Лабор.	Конс.	Самост. робота
РОЗДІЛ 1. СУЧАСНЕ НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНЕ ОСМИСЛЕННЯ СВІТОВОГО МИСТЕЦТВА КІНЦЯ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ ст.												
Тема 1.1. Сучасні наукові концепції мистецтва: принципи, головні положення прогнози.	14	2	2			10	12	2				10
Тема 1.2. Пріоритетні процеси у світовому мистецтві кінця ХХ – поч. ХХІ ст.	16	2	2		2	10	10					10
Тема 1.3. Реалізація принципу театралізації у сучасних мистецьких практиках.	11		2			10	10					10
Тема 1.4. Сучасні науково-теоретичне осмислення світового мистецтва кінця ХХ – початку ХХІ століть.	11		2			10	12		2			10
РОЗДІЛ 2. СУЧАСНЕ МИСТЕЦТВО В ІСТОРИЧНІЙ ПЕРСПЕКТИВІ ХХ – ПОЧАТКУ ХХІ ст.												

Тема 2.1. Пріоритетні тенденції у світовому мистецтві кінця XX – початку XXI століть.	14	2	2			10	10					10
Тема 2.2. Провідні наукові концепції мистецтва та їх застосування в процесі аналізу сучасної художньої творчості.	14	2	2			10	10					10
Тема 2.3. Масове та елітарне мистецтва в сучасній культурі доби постмодернізму.	14	2	2			10	10					10
Тема 2.4. Митець і його творчість у просторі сучасної культури.	24	2	2			20	10					10
Усього годин	120	12	16			90	84	2	2			80

8. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Сучасні наукові концепції мистецтва: принципи, головні положення прогнози.	2	2
2	Пріоритетні процеси у світовому мистецтві кінця XX – поч. XXI ст.	2	
3	Реалізація принципу театралізації у сучасних мистецьких практиках.	-	
4	Сучасні науково-теоретичне осмислення світового мистецтва кінця XX – початку XXI століть.	-	
5	Пріоритетні тенденції у світовому мистецтві кінця XX – початку XXI століть.	2	
6	Провідні наукові концепції мистецтва та їх застосування в процесі аналізу сучасної художньої творчості.	2	
7	Масове та елітарне мистецтва в сучасній культурі доби	2	

	постмодернізму.		
8	Митець і його творчість у просторі сучасної культури.	2	
	Разом	12	2

Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Сучасні наукові концепції мистецтва: принципи, головні положення прогнози.	2	
2	Пріоритетні процеси у світовому мистецтві кінця ХХ-початку ХХІ ст.	2	
3	Реалізація принципу театралізації у сучасних мистецьких практиках.	2	
4	Сучасні науково-теоретичне осмислення світового мистецтва кінця ХХ - початку ХХІ століть.	2	2
5	Пріоритетні тенденції у світовому мистецтві кінця ХХ – початку ХХІ століть.	2	
6	Провідні наукові концепції мистецтва та їх застосування в процесі аналізу сучасної художньої творчості.	2	
7	Масове та елітарне мистецтва в сучасній культурі доби постмодернізму.	2	
8	Митець і його творчість у просторі сучасної культури.	2	
	Разом	16	2

Самостійна робота

№ теми	Назва теми	Обсяг годин	
		денна ф.н.	заочна ф.н.
	Самостійне доопрацювання тем, які розглядались на лекційних і практичних заняттях.	10	10
1	Сучасні наукові концепції мистецтва: принципи, головні положення прогнози.	10	10
2	Пріоритетні процеси у світовому мистецтві кінця ХХ –поч. ХХІ ст.	10	10
3	Реалізація принципу театралізації у сучасних мистецьких практиках.	10	10
4	Сучасні науково-теоретичне осмислення світового мистецтва кінця ХХ – початку ХХІ століть.	10	10
5	Пріоритетні тенденції у світовому мистецтві кінця ХХ – початку ХХІ століть.	10	10
6	Провідні наукові концепції мистецтва та їх застосування в процесі аналізу сучасної художньої творчості.	10	10
7	Масове та елітарне мистецтва в сучасній культурі доби постмодернізму.	10	10
8	Митець і його творчість у просторі сучасної культури.	10	10
	Всього	90	80

9. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Голуб О. Свято непокори та будні андеграунду. Київ : Видавничий Дім «Антиквар», 2017. 272 с.
2. Івановська Н. В., Шульгіна В. Д., Яковлев О. В. Соціокультурне проектування в мистецтві: теорія та практика : підручник. Київ : Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, 2018. 196 с. Режим доступу: https://kmaesm.edu.ua/wp-content/uploads/2021/06/ivanovska-n.v.-yakovlev-o.v.-shulgina-v.d._socziokulturne-proektuvannya-v-mystecztvi.pdf
3. Литвиненко А. І. Аналіз та інтерпретація візуальних текстів культури. *Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого*: Збірник наукових праць / Київський нац. ун-т театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого. Вип. 30. Київ, 2022 р. С. 71–76.
4. Погребняк М. Нові напрями театрального танцю ХХ – поч. ХХІ ст.: історико-культурні передумови, крос-культурні зв'язки, стильова типологія: монографія. Полтава : ПП «Астрая», 2020. 327 с.
5. Соловійов О. «Нова хвиля» в українському мистецтві 90-х рр. ХХ ст. та її трансформація. *Сучасне мистецтво*. / Нац. акад. мистецтв України, Ін-т проблем сучас. мист. Вип. 1. Київ : Фенікс, 2004. С. 34–47. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/S_myst_2004_1_5
6. Сучасне мистецтво: наук. зб. Ін-т проблем сучас. мис-ва Акад. мис-в України. Вип. 2. Київ : «Акта». 2005. 300 с.
7. Шевнюк О. Л. Культурологія: навч. посіб. Київ : Знання-Прес, 2007. 258 с.
8. Юдкін-Ріпун І. М. Феноменологія культури як методологія інтерпретації. Київ : Ін-т культурології НАМ України, 2020. 352 с.
9. Юрій М. Ф. Соціологія культури : навч. посіб. Київ : Кондор, 2006. 302 с.

Додаткові:

1. Абрамович С. Д. Культурологія : навч. посіб. Київ : Кондор, 2007. 352 с.
2. Багацький В. В., Кормич Л. І. Культурологія : навч. посіб. Київ : Кондор, 2007. 320 с.
3. Герчанівська П. Е. Культурологія : навч. посіб. / за ред. В. І. Панченко. 2-ге вид., випр. і доп. / Ун-т «Україна». Київ, 2006. 323 с.
4. Герчанівська П. Е. Культурологія : термінологічний словник / Нац. акад. керівних кадрів культури і мистецтв. Київ, 2015. 439 с.
5. Історичне джерелознавство : підручник / Я. С. Калакура, І. Н. Войцехівська, С. Ф. Павленко, Б. І. Корольов, М. Г. Палієнко ; гол. ред. В. Головка. Київ : Либідь, 2002. 488 с.
6. Ніколова Н. І., Чмихов М. О. Культурологія: культурогенез : навч. посібник. Київ : Скіф, 2012. 439 с.
7. Сучасна культурологія : навч. посіб. для студ. вузів / ред. К. В. Кислюк. Київ : Кондор, 2016. 341 с.

8. Інформаційні ресурси

1. Культурологічний словник термінів. URL: <http://studcon.org/kulturologichnyy-slovnuk-terminiv?page=6>
2. Офіційний сайт каналу «Культура». URL: cultureua.com.
3. Офіційний сайт Міністерства культури України. URL: mincult.kmu.gov.ua

9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення.

Мультимедійне обладнання, унаочнення, бездротовий доступ до мережі Інтернет.